

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. IIII. De canone 9. concilij Chalcedonen[sis]. quomodò sextum
canonem conc. Nic. confirmet pro primatu Pontifi. & pro decreto de
appellationibus ad eum: item de interpretatione canonis 9. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

De Canone 9. Conc. Chalced. quomodo sextum canonem Conc. Nic. confirmet pro primatu Pontif. & decreto de appellationibus ad eum, item de interpretatione canonis 9. conc. Chalced. facta à Theodoro Balsamone, & de altera facta à Zonara, quomodo de falsitate & repugnantia redarguantur, quomodo constitutio Leonis imperatoris de non appellando, intelligenda sit. Item exempla prisca appellationis ad Pontif. ex Cypriani epistolis, ex historia Gregorij Turonens. ex Socrate, ex epistolis Theodoret, ex historia Amiani Marcell. ex Tertulliano, & ex epistola Orientalium, ex Basilio.

Cap. 4.

ET si de iure appellationis ad episcopum Rom. in omnibus causis ecclesiasticis, cum necesse est, satis iam ex ipso canone sexto Synodi Nicen. ut haecenus ostensum est, constet, pergamus tamen alia adhuc appellationis testimonia grauisima, & illustria exempla producere: & in primis caput 9. concilij Chalcedonensis, quo sexcenti patres decretum de appellationibus in Nicena Synodo prius confirmatum, ac renouatum postea in Synodo Sardicensi, magna authoritate roborarunt. sed recitemus caput: Si clericus, inquit, aduersus suum vel alium episcopum habeat causam, apud audientiam Synodi prouinciae conqueratur. Si vero contra ipsius prouinciae Metropolitanum episcopum, episcopus siue clericus habeat controuersiam, pergant ad dioeceseos Primatem, vel ad Constantinopolitanam regiae ciuitatis sedem, ut eorum ibi negocium terminetur.]

Quo Synodus
Chalc. canonem
Synodi Nic. 6.
suo canone 9.
confirmavit
sine vlla ob-
scuritate &
ambiguitate.

Quia quaedam priuilegia, ut paulo ante dixi, Graeci ecclesiae Constantinopolitanae in concilio Chalcedonensi per dolum ex composito usurpare tentauerat, & honorem Primatus post Romanum Pontificem ei tribuere, quod esset noua Roma, ut ex actione extrema perspicui potest, & Liberatus quoque ecclesiae Carthaginensis Archidiaconus in Breuiario causae Nestorianorum c. 13. testatur: idcirco canonem 9. Patres sanxerunt, in quo iubet, ut episcopus siue clericus Constantinopolitanam dioeceseos, si lis ei cum Metropolitanum fuerit, eligat, vtrum malit causae suae iudicem, principemne dioeceseos, id est, Pontificem Romanum, an Patriarcham Constantinopolitanum. Hanc vero esse canonis huius sententiam, ratio ipsa ita conuincit, ut nemo dicere possit, obscure Patres aut ambiguè locutos esse. Etenim si canon nominatim de episcopo, siue clerico Constantinopolitanam dioeceseos cauet, constat principem dioeceseos, ad cuius tribunal & iudicium Synodus Chalced. eum mittit, qui cum Metropolitanum prouinciae dioeceseos Constantinopolitanae contendit, non posse Patriarcham Alexandrinum, neque Antiochenum intelligi, quia Dioecesis Constantinopolitana non est illis patriarchis subiecta: nec vllum ex ijs, qui in Africa Primates sunt, & dicuntur, id est, episcopi primarum sedium, propter eandem causam. Relinquitur ergo, ut necessario intelligatur alius princeps dioeceseos, cui subiectus sit Metropolita. prouinciae Con-

Constantinopolitanæ diœceseos: vt idem quoquẽ subiectus est Patriarchæ Constantinopolitano: is autem non est, neque esse potest alius, quàm princeps diœceseos vniuersalis, qui est episcopus Romanus, cuncti orbis, velut vnus diœceseos, princeps & rector. Etsi enim vnusquisque Patriarcha est princeps suæ diœceseos, vt Alexandrinus Alexandrinæ, Antiochenus Antiochenæ, & Constantinopolitanus Constantinopolitanæ: non tamen est princeps diœceseos absolutæ, vt est Romanus Pontifex, quæ est causa, cur in 6. canone Niceno nulli fines Pontifici Romano circumscripti legantur, vt alijs Patriarchis. Nè verò præposterè dictum esse putemus, quòd ei, qui cum Metropolitano prouinciæ Constantinopolitanæ diœcesis litigat, adire iubet Synodus ad principem diœceseos, id est, Papam Romanum, vel ad sedem Constantinop. cum potiùs videatur dicendum fuisse, vt adiret sedem Constantinopolitanam; vel, si ita mallet, adiret Pontificem Romanum, vt semper ad maiorem, sicut ratio postulat, velut per gradus ascenderetur: nè quis (inquam) præposteram collocationem putet, eum tenorem cogitemus, quem Magnus Nicolaus in epistola ad Michaelẽ, hunc canonem interpretans, & veluti huius collocationis atque ordinis rationem explicans, cogitauit. Sic enim ait, postquàm canonem recitauit: In quo, inquit, hic tenor obseruandus est, vt si videlicet clericus aut episcopus aduersus Metropolitanum habet querelam, & tanta vrgetur necessitate, vel si hoc graue non ferat, ybicunq; sit positus, Primatem diœceseos petat. Quòd si iuxta Constantinopolitanam urbem quisquam eorum constitutus, & solius præsidis eius iudicio velit esse contentus, petat eandem regiam urbem. Cùm enim dixisset, petat Primatem diœceseos: præceptum posuit eadem Sancta Synodus, regulamq; constituit: cùm verò diiunctiua coniunctione addidisset, aut sedem regię vrbis Constantinopolitanæ: liquet profectò, quia hoc secundùm permissionem indulsit. Deinde subiungit: Ergò saltem nunc non videtis, ad maiora semper esse properandum, quousq; gradatim peruenitur ad eam sedem, cuius causa, aut à se negotiorum meritis exigentibus, in melius commutatur, aut solius Dei sine quaestione referuatur arbitrio? Hæc Nicolaus. Explicatus est tenor illius canonis de adeundo Pontifice Romano, tanquàm summo, aut sede Constantinopolitana. Huic tenori causam præbuisse videtur illa Græcorum importuna insolentia & ambitio, qui in Pontificem Romanum se efferre volebant, idcirco præcipit Synodus, vt cui lis est cum Metropolitano, si ei molestum non est, adeat statim ad Pontificem Romanum, vt summum Principem diœceseos vniuersalis: aut certè, si mallet contentus esse iudicio sui Patriarchæ Constantinopolitani, adeat eum priùs, à quo rursus possit, si velit, Pontificem Romanum appellare: quod satis ex eo intelligitur, quod priùs dixit, ob eam quam diximus causam, eat ad Principem diœceseos, id est, ad Pontificem: & postea, vel ad sedem regię vrbis Constantinopolitanæ. Hęc verò causa ambitionis, quia nondùm nata erat, non est hic ordo

Quod in canone Chalced. conc. nihil sit præposterum, & si primo aspectu videtur esse.

Explicatio canonis Chalced. concil. ex Nicolao I.

ac tenor seruatus in epistola prima Victoris Pont. Sic enim, ait, in institutis legitur Apostolicis: Si quis putauerit se à proprio Metropolitano grauari, apud Patriarchâ siue Primatê diœceseos, aut penès vniuersalis Apostolicæ ecclesiæ iudicetur Sedem. Eundem ordinem ac tenorem, ac eisdem verbis

Quarè nō sit seruatus idem ordo, siue colō locatio verborum in canone Chalced. Conc. in canone Niceno in epist. Iulij cap. 4. Iulius Pontifex repetiuit in capitulo quarto ex Nicenis de appellatione capitulis, quæ idem Iulius in epistola contra Orientales, pro Athanasio posuit. sic enim ait: Si quis putauerit, se à proprio Metropolitano grauari, apud Primatem diœceseos, aut penès vniuersalis ecclesiæ Papam iudicetur. Primatem diœceseos vocauit hîc quemcunque Patriarcham, qui est suæ diœceseos princeps: quod ex eo intelligitur, quod subiungit: Aut penès vniuersalis ecclesiæ Papam, id est, Pontificem Romanum, qui cùm sit Papa vniuersalis ecclesiæ: consequens necessariò est, vt ille diœceseos, quem priùs dicit, non sit princeps vniuersalis diœceseos, sed priuatæ, sicut rursùs in canone Chalcedonensi ex eo, quod subiungit, Vel ad Sedem Constantinopolitanam: sequitur necessariò, vt princeps ille diœceseos, quem priùs dixerat, non priuatæ diœceseos princeps, cui non est subiectus Patriarcha Constantinopolitanus, sed princeps vniuersalis diœceseos intelligatur. Hæc notare volui propter eos, qui subtiliter & scrupulosè singula excutiunt. Si quem verò mouet, quòd singulari numero Synodus

Quomodo dicitur sit Pont. Rom. in Synodo Chalced. princeps diœceseos. De interpretatione absurda, & repugnante Græcorum Theodori Balsam. & Zonare, in canone concilij Chalced. Chalcedonensis dixit, diœceseos, & non diœceseon: sciendum est, inquit idem Nicolaus primus, tantundem valere, quòd diœceseos dixit, ac si diœceseon dixisset. Plenæ, inquit, sunt sacræ scripturæ tali forma locutionis: vt illud, Fons ascendebat è terra, miles, locusta, rana pro fontibus, militibus, locustis, ranis, &c. Sed videamus Græcos interpretes canonum, dum adhuc aliena priuilegia suo Patriarchæ Constantinop. vindicare volunt, quemadmodum interpretati sint principem diœceseos, quem canon Chalcedon. concilij dicit, vt eorum absurda & absurda interpretatione magis adhuc reuincantur, qui contradicunt. Interpretabor Latine: Est, inquit Theodorus Balsamo, princeps diœceseon, vt mihi videtur, non quidem Metropolitanus singularis prouinciz, sed Metropolitanus totius diœceseos: diœcesis verò est, quæ multas prouincias in se habet: hoc autem priuilegium non viget hodiè. Etsi enim aliqui Metropolitanici dicantur principes, non tamen habent alios Metropolitanos in suis diœcesibus sub sua potestate. Quarè videntur fuisse illis temporibus alij principes diœceseon: aut esse quidem hos nunc, sed non habere priuilegia, quæ à canonibus illis tributa sunt. Hactenus Theodorus. Qui quoniam videbat, in hoc canone duos iudices Metropolitano Constantinop. diœceseos maiores in diœcesi Constantinop. declarari, vnum, quem principem diœceseos vocat: alterum Patriarcham Constantinopolitanum, nè illum, id est, Principem diœceseos, Romanum Pontificem interpretaretur, Patriarcham enim Alexandrinum, aut Antiochenum interpretari nō poterat, quia illis non est Cōstantinopolitana diœcesis subiecta, coactus est fingere, fuisse illis

illis temporibus, quibus Synodus Chalced. habita est, nescio quos principes diœceseon, qui præessent pluribus prouincijs, qui Metropolitanos, qui singulis prouincijs præerant, sub potestate sua infra Patriarcham haberet, qui iam aut non sint, aut eorum priuilegia non extent. Quis nõ videt, commentum esse hoc, ad quod compulsi sunt isti, nè veritatem confiterentur? nè, inquam, confiterentur principem diœceseos, quæ vna est totius orbis Christiani, esse episcopum Romanum successorem beati Petri, cui Deus oues suas, non has aut illas, sed quęcunque sunt, commisit? Interrogate, vos Magdeburgenses, Theodorum istum, quomodò hoc, quod ait, probet? aut in quibus canonibus, aut Synodis, aut historijs hoc reperiatur, quod somniat? aut, si vos illi opem ferre potestis, accurrite: producite testem, si quem habetis, quem ille reperire non potuerit. Sed videamus quid Zonaras, alter interpretes Græcorum canonum, dicat. interpretemur etiam Latine. Alij, inquit, exarchos, id est, principes diœceseon aiunt esse Patriarchas: alij Metropolitanos: sed melius est dicere, vocari Metropolitanos exarchos, id est, principes prouinciarum, iuxta canonem 6. Synodi Sardicensis: vt sit huius canonis sententia, qui iudicia distribuit: quòd cùm episcopus episcopum, aut clericus episcopum ad iudicium vocat, tunc iudex est Metropolitanus, quem vocat exarchum, id est, principem diœceseos. cùm verò episcopus cum Metropolitanò litigat, tunc iudicium ad Patriarcham Constantinopolitanum pertinet, qui quidem non est iudex omnium Metropolitanorum, sed eorum, qui sunt ei subiecti: non enim est iudex eorum, qui sunt Metropolitanì Syriæ, Palæstine, & Phœnicis, Aegypti nec hos ad iudicium suum trahet. Metropolitanì enim Syriæ, subiecti sunt Antiocheno foro: Metropolitanì Palæstinae, Hierosolymitano: Aegypti Metropolitanì, subiecti Alexandrino, à quibus ordinantur. Dicebantur alij præterea exarchi, id est, principes, vt episcopus Cæsareæ Cappadociae, Ephesinus, Thessalonicensis, & Corinthiorum, quibus ob hanc causam aiunt concessum esse priuilegium, vt ferant plures cruces in ecclesijs suis. Haftenus Zonaras. Nec hic exposuit, quis esset, præter Patriarcham Constantinopolitanum, ille alter exarchus, siue princeps diœceseos iudex Metropolitanì, cùm quo episcopus vel clericus litem habet. non enim potest esse exarchus, siue princeps prouinciæ, hoc est, Metropolitanus: quia Metropolitanus non est subiectus Metropolitanò: neque potest esse, vt antè dixi, Patriarcha Antiochiæ, aut Alexandriae, neque exarchus Cæsareæ Cappadociae, aut Ephesi, aut Thessalonicens. vel Corinthiorum, qui etiam dicuntur exarchi, id est, principes, quisque suæ diœceseos. Restat igitur, vt necessariò intelligendus sit Pontifex Romanus. quod quidem nè isti confiterentur, maluèrunt absurda & repugnantia dicere. de quibus dici potest illud ex Euangelio Marci, quòd malè interpretantes canonem concilij Chalcedonensis, contra prouocationem ad Pontificem Romanum, à Synodo Chalcedonensi sancitam, falsum testimonium

*Commentum
Theodo. Bal.*

Phœnicis,

*Theodorus
Balsamon, &
Zonaras con-
monium*

*tra appella-
tio. ad Pont.
falsum testi-
monium dixer-
unt, & testi-
monia eorum
non sunt con-
uenientia.*

*Exempla pris-
ca prouoca-
tionis ad Pōt.*

*Testimonium
Cyprianus mul-
tiplex pro de-
creto appella-
tionis.*

monium dixerunt, & testimonia eorum non sunt conuenientia. Sed quid respondendum est ad auctoritatem illius constitutionis Leonis Imperatoris, quam nup̄r D. Ant. Aug. Ilerdensis episcopus, cum multis alijs plurimum Imperatorum, è Græco in Latinum nup̄r conuertit, & scholijs eruditius illustrauit, quam sanctionem ad Iulianum præfectum Imperator misit: in qua hunc ordinem iudiciorum sanxit, secundum sacros canones: vt prius accusatio fiat apud episcopum eius ciuitatis, in qua est reus: tum is, si suspectus est, apud Metropolitanum: sin verò iudicium Metropolitanum placuerit ei, vocet reum ad Synodum, cui interfuit Metropolitanus cum tribus episcopis antiquioris ordinationis. deindè subiungit: Si verò se legedi existimauerit, prouocet ad illius prouinciæ beatissimum Patriarcham, atque ijs, quæ ipse iudicauerit, omninò p̄areat, perindè ac si eum ab initio iudicem elegerit. Nam contra horum, inquit, antistitum sententias non esse locum appellationi, à maioribus nostris constitutum est: quid, inquam, ad hanc constitutionem respondendum est? nè fortè cum in eam Magdeburgenses inciderint, aliquid auctoritatis contra veritatem se reperisse putent, vnde magis in errore suo hæreant, & alios in eundem errorem magis trahant. Respondemus satis excepisse auctoritatem Pontificis, cum Imperator in principio constitutionis dixit, se ordinem iudiciorum describere κατὰ τοῦτο ἱερὸς θεοῦ νόμος, id est, secundum sacra statuta, quibus quidem, decretum de appellationibus, confirmatum esse, satis supra demonstratum est, & adhuc demonstrabitur. Rursus cum ait Imperator, Sic à maioribus suis constitutum esse, illos sanè dicit, de quibus in primis gloriari poterat, quos historiæ testantur, summum honorem semper Pontifici Romano detulisse vt omnium ecclesiarum principi, Constantinum dico, Constantem, Valentinianum, Theodosium, Archadium, Honorium, Iustinianum, & tales alios: non autem Zenonem & Anastasium Eutychnianistas & alios similes: sub illis religiosis Imperatoribus episcopi Orientales, vt antea dixi, Pontificem Rom. appellârunt: Athanasius Iulium, Ioannes Chryf. Innocentium, Theodoretus Cyri, Leonem: vt postea Ignatius tertius Nicolaum primum, & S. Maximus Martinum: Quod si quis adhuc prisca tempora requirat, & exempla prouocationis ad Pontificem Romanum ex summa antiquitate repetita desideret, legat epistolam 4. beati Cypriani lib. 1. ex qua intelliget, Basilidem & Martialem Hispaniæ episcopos, propter crimè idolatriæ ex ecclesia eiectos, ad Stephanum Pontificem iure appellationis, vt videbatur, confugisse: non quidem, quod potentia & opibus externis, quæ erant exiguæ & tenues, neque gratia Imperatorum Valeriani & Galieni hostium nominis Christiani, Pontifex valeret, nè hic, vt solent, Magdeburgenses cauillentur. Nihil verò refert, quod essent isti episcopi de idolatria notati & iuste eiecti, immò eò magis, quod volumus, efficitur, quod causæ suæ diffisi, iure appellationis, tanquam extremo perfugio vt cunquẽ uti voluerunt, si fortè possent hac via in opinionem catholicorum, apud

sum-

summum iudicem, & Christi Vicarium tam longè dissitum, per fallaciam irrepere, quod quidem euēnit. Sic igitur ait Cyprianus: Neque rescindere ordinationem iure perfectam potest, quòd Basilides post crimina sua detecta, & conscientiam etiam propria confessione nudatam, Romam pergens, Stephanum collegam nostrū longè positum, & gestæ rei atq; veritatis ignarum fefellit, vt exambiret, reponi se iniuste in episcopatum, de quo fuerat iuste depositus, & quæ sequuntur. Satis declarat Cyprianus verbis ipsis, quibus vtitur, ad ius appellationis episcopos illos confugisse: siquidem rescindere, quod alius iudex fecerit, & reponere, quem alius deposuerit, vtrūq; horum non nisi iudici maiori conuenit: estq; hæc appellationis ratio, vt, sicut Vlpianus Iurisconsultus lege 1. de appella. ait, iniquitatem iudicantium vel imperitiam corrigat: licet nonnunquam (inquit) bene latas sententias in peius reformet: nec enim vtiq; melius pronunciat, qui nouissimus sententiam laturus est, sicut hîc per surreptionem, quam vocant, contigit. Eodē pertinet, quòd in eodem libro proxima superiore epistola ad Cornelium Pontificem Romanum Felicissimus, & alij cum eo pseudoepiscopi ab hæreticis facti, & à beato Cypriano de sententia concilij plurimorum episcoporum damnati, quasi freti iure prouocandi ad principalem cathedram, vt idem Cyprianus in eadem epistola Romanam vocat, ad Cornelium confugerunt, iudicium episcoporum Africæ declinantes. Aliud præterea exemplum appellationis vetustum, id est, annis ferè post Christum natum quadringentis editum, & memoriæ nostræ ante annos nongentos à Gregorio Turonensi proditum est lib. 10. de rebus Francorum c. 30. de Briccio episcopo: cui crimen (inquit) adulterij est impactum à ciuibus Turonicis, expulsosq; eo, Iustinianus episcopus est ordinatus: Briccius verò se ad Papā vrbis dirigit: Iustinianus aut post eū profectus, apud Vercellensem ciuitatem obiit. Turonici iterum malignantes, Armentium statuerunt. Briccius verò 7. annis apud Papā degens, idoneus inuentus à crimine, ad vrbem suam redire iussus est. & lib. 2. cap. 1. idem Gregorius, quò magis Briccium appellasse Pontificem, ex ipso actore hortatu Turonensium reum profecuto, intelligamus, hæc scribit dixisse Turonenses ei, quem loco Briccij episcopum suffecerant: Vade post eum, & exerce negociū tuum: quia si eum profecutus non fueris, ad nostrū contemptum, humiliaberis. At Briccius episcopus Romam, inquit, veniens, cuncta, quæ pertulerat, papæ refert. Et paulò post: Septimo, inquit, anno regressus à Roma, cū auctoritate Papæ illius Turonos redire disposuit. Extat præterea epistola Orientalium ad Symmachum Pont. Rom. quem illi ante annos amplius mille aduersus Acacium Patriarcham Alexandrinum, Eutyichis sectatorem, à Pontifice Rom. anathema factum, obtestantur & appellant, vt accurrat. Acacius enim eos, qui communionem eius vitabant, in exilium mittebat, & varijs modis vexabat. An hæc opis imploratio non satis probabat, esse omnibus læsis prouocationem ad Pont. Romanum? Rursus, qui cum Eutychia-

*Testimonium
Gregorij Tu-
ronē pro de-
creto appell.*

*Testimonium
epistola Ori-
entalium pro
decreto de ap-
pell.*

2. Cor. I.

Testimonium
Socratis pro
decreto de app
pellationib.

Testimonium
Theodorati
pro decreto de
appellation.

tychianis licet inuiti communionem habebant, nè ecclesias derelictas lupis proderè cogèrentur, idq; apud Pontificem excusabāt, vt à se hac ratione communionem anathematis deprecarentur, nõne hoc ipso iudicem eum primum agnoscebant: immò totum etiam orbem subiectum ei esse confitebantur: sic enim scripserunt: Non ignoras oues Christi per totum habitabilem mundum creditas tibi pascere, qui cum beatissimo ac doctissimo Paulo clamas nobis subiectis tibi: Non enim dominamur vobis in fide, sed cooperamur in gaudio. Præterea huic priscæ & ab apostolis traditæ consuetudini, Romanum Pontificem in maioribus causis ac iudicijs appellandi, Eusebius quoque Emesenus testimonium præbet, teste Socrate libr. 2. c. 11. sic enim ait: Eusebius verò cum ea quæ volebat, perfecisset, legationem ad Iulium Romanum episcopum misit, obsecrās, vt ipse iudex in causa Athanasij esset, & ad se litem hanc aduocaret. Dicant nobis Magdeb. si sciunt, quo iure & autoritate, hoc Eusebius Emesenus ab episcopo Romano petebat, nisi iure & autoritate consuetudinis à Sanctis Apostolis institutæ ac traditæ? Rursus idem Socrates eodem libro, c. 15. Iulio igitur Rom. causas quisque suas exponunt: ex istis autem erant Paulus Constantinopolitanus patriarcha, & Athanasius Alexandrinus, ex ecclesijs suis ab Arianis eiectione subiungit deinde Socrates: Ille autem (Iulium dicit) propter prærogatiuum ius ecclesiæ Romanæ, (hoc enim significat προνομίον) literis liberè scriptis eos munivit, & ad Orientem misit, vt lo cum cuiq; suum restitueret, & eos, qui episcopos perulauter è sedibus suis eiecerant, increparet. Si ad ius prærogatiuum ecclesiæ Romanæ pertinebat, auctore Socrate, vt episcopos Orientis iniquè pulsos Iulius reuocaret, ergò ad eum pertinebat iudiciũ appellationis, & potestas iniquitatẽ iudicantiũ corrigendi, qui est vsus necessarius appellandi, vt Vlpianus ait. Iam quod dixit hoc loco Socrates, χήρυσι, id est, munivit, ad illud planè retulit, quod Dominus Petro mādauit κτηρίσθαι, id est, firmare fratres. iniquè enim motos, in gradu suo reponere, quoddã firmare est. Extat præterea aliud ex eplũ grauisimũ, Põntificè Romanum appellandi, in epistola Theodoretĩ episcopi Cyri eruditissimĩ, ad Leonem primum. Recitemus Græcè ad maiorem auctoritatem: εἰ παῦλος τῆς ἀληθείας ὁ κήρυξ ἢ τοῦ πανηγύρι πνεύματος σάλλινξ πρὸς τὸν μέγαν ἔδραμε πέτρον ὡς τοῖς ἐν ἀντιοχείᾳ περὶ τῆς κατὰ νόμον πολιτείας ἀμφισβῆται τοῖσι παρ' αὐτοῦ κομίσαι τὴν λύσιν, πολλῶ μάλλον ἡμεῖς οἱ εὐτελεῖς καὶ σμικροὶ πρὸς τὸν ἀποστολικὸν ὑμῶν τρέχονεν θρόνον, ὡς παρ' ὑμῶν λαβεῖν τοῖς τῶν ἐκκλησιῶν ἔλκεσι θεράπειαν. διὰ πάντα γὰρ ὑμῖν τὸ πρωτεύειν ἀρμόττει πολλοῖς γὰρ ὁ ὑμῶν θρόνος κοσμεῖται πλεονεκτήμασι: τὰς μὲν γὰρ ἄλλας πόλεις ἢ μέγεθος ἢ κάλλος ἢ πλῆθος τῶν οἰκητόρων κοσμεῖ, ἐνίασ δε τούτων ἐξερημένασ πνευματικὰ τινα λαμπρύνει χαρίσματα, τῆ δὲ ὑμετέρα φορὰν ἔδωκεν ἀγαθῶν ὁ τῶν ἀγαθῶν χορηγός. ἢ γὰρ αὐτῆ πασῶν μεγίστη καὶ λαμπρωτάτη καὶ τῆσ οἰκθμένησ προκαθήμενῆ καὶ τῶ πλῆθει τῶν οἰκητόρων κυμαίνεσα. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τῶν νῦν κρατοῦσαν ἡγεμονίαν

ἡγεμονίαν ἐβλάστησεν, καὶ τῆσ' οὐκείας προσήγορίας τοῖσ' ἀρχομένοισ' μετέδωκεν. κοσμοῦ δὲ αὐτὴν διαφερόντως ἡ πίστις, καὶ μάρτυσ' ἀξιοχρεῖωσ' ὁ θεὸσ' ἀπόστολοσ' βοῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν ἐπαγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. Repetā hīc interpretationē ex libro meo 3. de dogmaticis characteribus: Si Paulus, inq̄t, p̄dicator veritatis, & spiritus sancti buccina ad Petrum accurrit, vt ijs, qui Antiochiæ de viuēdo secundū legē Moisis disceptabāt, quæstionē expeditā ac solutā ab eo ferret, multo magis nos, qui pusilli sumus, ad solū apostolicū accurremus, vt à vobis medicinā vlcibus nostris feramus: siquidē vobis cōuenit, in omnibus rebus primas tenere. vestra enim sedes multis p̄rogatiuis ornata est. nā cæteras ciuitates vel amplitudo, vel pulchritudo, vel ciuium frequentia decorat: aliqua verò, quæ his carent, ex quibusdam gratis spiritualibus splendore & dignitatē habent: vestræ verò Ciuitati vberissimam copiā bonorū ipse dator bonorum largitus est: est enim ipsa omnium amplissima, splendidissima, & orbi p̄æidet: p̄terea ipsa principatum Imperatoriū profudit: ac nomen suum, id est, Romanū, cum ijs, qui in ditione eius sunt, cōmunicauit: fides verò p̄cipuē eā ornāt. Testis est Paulus, qui clarissima voce ait, Fides vestra annunciat in vniuerso mundo. & nē totam epistolam Latine vertam, ad extremum ferē sic ait: ἐγὼ δὲ τοῦ ἀποστολικῆσ' κούθρον περιμένω τὴν ψῆφον, καὶ ἰκετεύω καὶ ἀντιβολῶ τὴν σὴν ἀγιότητα ἐπαμύναί μοι: τὸ ὄρθον ὑμῶν ἐπικαλῶ κριτήριον, καὶ κελύσαι δραπεῖν πρὸς ὑμᾶσ', ἕπειδὴ καὶ μετὰ τὴν διδασκαλίαν τοῖσ' ἀποστολικῆσ' ἴχνησιν ἐπομένην. Ego verò (inquit) suffragium Sedis Apostolicæ expecto, & supplex oro atq; obsecro sanctitatem vestram, vt ea me, tribunal vestrum rectū ac iustū appellansem, defendat & protegat: iubeatq; vt ad vos accurram, & doctrinam meam vestigijs apostolicis insistentem ostendam. Iam hīc verbo etiam proprio appellandi, vsus est Theodoretus, & eodem, quo Lucas in Actis, cum Paulus dixit Festo, Cæsarem appello: & Festus inquit, Cæsarem appellāsti? ad Cæsarem ibis. vtrobiq; enim est verbum ἐπικαλῶ, quod propriē significat appellare. Deindē orare Pontificem, vt reo iubeat ad se accurrere, id est, iudicium suum adire: quid aliud est, quàm orare, vt ratū habeat, quod eum appellauerit? Quid hīc cauillari, aut quomodò hoc testimoniū Magdebургenses eludere poterunt? an dicturi iam sunt, quòd illius temporis episcopi ecclesiarum Orientis, ante mille centum & ampliùs annos, non tulissent tales epistolas Pontificum, in quibus decretum de appellando Pontificem fertur? Sed videamus quid ad extremum epistolæ dicat, τὴν γὰρ ὑμετέραν προσμένω ψῆφον, καὶ κελύσῃτε τοῖσ' καταψήφισαμένοισ' ἐμμεῖναι ἐμμενῶ, καὶ οὐδενὶ ἀνθρώπων ἐνοχλήσω λοιπὸν, ἀλλὰ μενῶ τὸ ἀκλινὸσ' τοῦ θεοῦ καὶ σωτήροσ' ὑμῶν κριτήριον. Vestram enim, inquit, sententiam expecto: quòd si sententiæ eorum, qui condemnauerunt, acquiescere iusseritis, acquiescam, nulli deinceps futurus molestus: quin potius expectabo incorruptum Dei & Saluatoris nostri tribunal, summum in terris iudicem, Episcopum Romanum

Theodoretus
verbo proprio
appellandi vsus
ἐπικαλῶ,
cum de pronos
cacione ad
Pont. Roman.
scribit.

num planè confitetur eruditissimus auctor, & in scripturis sanctis valde exercitus, & in earum interpretatione magna cum laude, & non mediocri omnium nostrum utilitate versatus. Hæc illius seculi, in ecclesijs Orientis, de summa auctoritate episcopi Romani, & de consuetudine à sanctis Apostolis instituta eum appellandi in maioribus causis, vt de episcoporum dānatione, de integritate fidei, & sana doctrina, ac veritate dogmatum. Ac cursus idem Theodoretus ad Renatū presbyterū ex collegio fratrum, quos nunc Cardinales vocant, sic de eadem causā scripsit: ἐγύμνωσαν μὲν ἱερῶσύνῃσιν. ἐξελάνθησι δὲ πόλεων, οὐδὲ τὸ γῆρας αἰδεθέντες, οὐδὲ τὴν πολιὰν ἐν εὐσεβείᾳ τραφεῖσαν. διὰ τοῦτο τὴν ὑμετέραν ἀγιοσίνην παρακαλῶ πείσαι τὸν ἀγιώτατον καὶ ὁσιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆ ἀποστολικῆς χρῆσθαι ἐξουσίας, καὶ εἰς τὸ ὑμέτερον ἀναδραμεῖν κελύσαι σωτήριον. ἔχει γὰρ ὁ πανάγιος θρόνος ἐκείνος τῶν κατὰ τὴν οἰκουμενὴν ἐκκλησιῶν τὴν ἡγεμονίαν διὰ πολλὰ καὶ πρὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων, ὅτι αἰρετικῶσιν μεμένει κεδυσωδίασ ἀμύητος, καὶ οὐδεὶς τανατία φρονῶν εἰς ἐκείνον ἐκάθισεν, ἀλλὰ τὴν ἀποστολικὴν χάριν ἀκρατον διεφύλαξεν, τὰ γὰρ παρ' ὑμῶν κριθσόμενα εἰρξόμεν ὅποια ἂν ἢ τῆ ὑμετέρας δικαιοκρισίας βαρροῦντες. καὶ ἀξιῶμεν ἀπὸ τῶν ἐγγράφων κριθῆναι. πλείω γὰρ ἢ τριάκοντα σωτήρια βιβλίασ. Nudârunt me (inquit) sacerdotio, eijciuntq̄ ex ciuitatibus, nec senectutem reueriti, neque canitiam in religione pietatis nutritam. Quamobrèm deprecor te, vt sanctissimo Archiepiscopo (Leonem dicit) suadeas, vt Apostolica auctoritate vtatur: iubeatq̄ ad vestrum concilium adire: tenet enim sancta ista sedes gubernacula regendarum cuncti orbis ecclesiarum, cūm propter alia, tum quia semper heretici fœtoris expers permanfit: nec vllus vnquam, qui contrarium sentiret, in ea fedit: quin potiùs Apostolicam gratiam puram custodiuit, (illam gratiam dicit inuiolatæ fidei, pro qua Dominus rogauit, cūm dixit beato Petro, Ego rogauī pro te Petre, vt non deficiat fides tua.) Quare (inquit) quæ ab isto vestro Tribunali proficiscētur, qualiacumque erunt, iudicij vestri integritate confisi, amplectemur: oramusq̄ vt ex ijs, quæ hætenùs scripsimus, iudicemur. scripsi enim libros amplius 30. Quis ista legat, quæ grauisimus & tantæ antiquitatis auctor, de potestate episcopi Romani scripsit, vt erat omnium ecclesiarum illius temporis per Orientem sensus, qui non intelligat, nisi planè sit sine intellectu, quàm sint Magdeburgenses ac reliqui Luterani obdurati fallacia peccati, vt de quibusdam Apostolus ait, & quàm sint cæci, propter cor malum discedendi ab ecclesia, & extra eam parmanendi, ac ijs facti similes, de quibus idem Apost. scriptum esse dicit, Dedit eis spiritum cōpunctionis, oculos, vt non videant, & aures, vt non audiant vsque in hodiernum diem, Spiritum enim compunctionis vocauit hoc loco scriptura πῶς περὶ τὰ χεῖρα νῦν, vt beatus Cyrillus notauit, vt sit huiusmodi spiritus compunctionis, cūm quis id tantum, quod falsum est, attendit: & eò intendit oculos, vbi non vident lucem: Hoc enim faciunt magistri Luteranorum, duces cæcorum,

Luc. 22.

Hebr. 3.

Act. 28.

corum, vt ampliùs in errore suo proficiant. semper enim quærūt, quomodo, quæ clarissima sunt, ridiculis cauillationibus eludant, vt illud, quod in Irenæi Latina interpretatione legūt in 3. lib. cùm ait, Ad hanc enim ecclesiã (Romanam dicit) propter potentiorẽ principalitatem necesse est omnẽ conuenire ecclesiam: pro quo Theodoretus dixit *ἡγεμονίαν*, quo verbo præsidem ecclesiarum cuncti orbis episcopum Rom. apertè confessus est, sicut Dionys. Areopag. hierarchiæ Mosaicæ *ἡγεμόνα*, id est, præsidẽ vocat Moisen, & scriptura sancta *ἡγεμόνας* vocat præsides, vt iam ridiculum sit & fatuum, *ἡγεμονίαν* sine potestate Pontifici tribuere, vt nupèr patronus Molinæi *ἡγεμονίαν* quoquẽ solam dignitatem significare aiebat, vt Pontifici derogaret. Sed præducamus adhuc alios testes, & quidem fidei nostræ inimicos, quò magis eis credendum sit. Sic enim scribit Amianus Marcellinus ethnicus libro 15. de Athanasij damnatione, ab Arianis ad voluntatem Constantij Imperatoris facta. Hunc (Athanasium dicit) per subscriptionem abijcere sede sacerdotali, paria sentiens cæteris, iubente principe, Liberius monitus perseveratè renitebatur, neque visum hominem, nec auditum damnare, nefas vltimum sæpè exclamans, apertè scilicet recalcitrãs imperatoris arbitrio: id enim ille Athanasio semper infestus, licet sciret impletum, tamẽ auctoritate, qua potiùtur æternę Urbis episcopi, firmare desiderio nitebatur ardenti. Edisserant nobis Magd. quæ ista tanta auctoritas episcopi Romani erat tunc, sine qua, cassa & infirma erat episcopi damnatio, licet in Synodo episcoporum facta: quæ, inquam, auctoritas, nisi summa & prima, in qua cæterorum episcoporum auctoritas, tanquàm in petra ecclesiæ à Christo posita, penderet, & niteretur? Ergò Arianus Imperator, & Liberij episcopi Romani inimicus, damnationem Athanasij, quam vehemèter cupiebat, licet à multis episcopis factam, sine auctoritate tñ Pontificis irritã esse iudicauit: & vnus M. Luterus, plebeius & Monachus apostata, non se potuisse à Leone X. ecclesiarũ cuncti orbis præside, de hæresi damnari, miseris Germanis persuaserit? Si Imperator Constantius cum episcopis suis Arianis, non credebat posse Athanasium post damnationem appellare episcopũ Romanum, & absolui, & irrita atque infecta fieri, quæ facta in eum essent, quorsum Liberium ad assentiendum & firmandum damnationis sententiã cogere volebat? Deindẽ quòd Amianus episcopos Romanos, æternæ urbis episcopos vocauit, videtur mihi non propter extruções parietinas & cæmentinas dixisse, quas sciebat vir prudens temporis tandẽ vetustate consumi, sed quã à Christianis audierat, (siue crederet, siue non, nihil refert) portas inferni aduersus ecclesiam Romanam, non posse præualere, vt iam

*Testimonium
Amiani Mar-
cellini pro de-
creto de ap-
pellatio.*

*Plus author
gentilis de po-
testate episco-
pi Roma. ex
euangeliis, licet*

*ei non crede-
ret, didicit,
quam Lute.*

*Testimonium
Praxea hære-
tici pro decre-
to de appel.*

*1. Thes. 5.
Quæ sint lite-
re pacis, siue
pacificæ.*

mo, & aliàs inquietus, & de iactatione martyrij inflatus, ob solum & sim-
plex & breue carceris tædium, quandò, etsi corpus suum tradidisset exurè-
dum, nihil profecisset, dilectionem Dei nõ habens, cuius charismata quoq;
expugnauit. Nam idem tunc episcopum Romanum, agnoscentem iam p-
phetias Montani, Priscæ & Maximillæ, & ex ea cognitione pacem ecclesijs
Asiæ & Phrygiæ inferentem, falsa de ipsis prophetis & ecclesijs eorum asse-
uerandò, & præcessorum eius autoritates defendèdo cogit, & literas pa-
cis reuocare iam emissas, & à proposito recipiendòrum charismatum con-
cessare. Hactenus Tertull. Irrepserat principiò credulitas in mêtèm Ponti-
ficis ex falsa relatione, quasi veræ essent istorum prophetiæ, donèc narran-
te Praxea rem ipsam, p charisma discretionis spirituũ cognouit Pontifex,
non esse istorum prophetias ex ijs, de quibus Apost. dixit: Prophetias noli-
te spernere. ex quo factum est, vt Pontifex, qui ad ecclesias Asiæ & Phrygiæ
litteras pacis prius miserat, postea reuocaret: Erant enim & dicebantur lite-
ræ pacis, quibus episcopus Rom. approbat ecclesiarum, ad quas eas mit-
tebat, fidem, communionem, ac societatem. Exemplum huiusmodi litera-
rum, est epistola 40. Leonis ad Anatolium Constantinopo. Gaudemus (in-
quit) in Domino, & in dono gratiæ ipsius gloriamur, quia sicut dilectionis
tuæ literis & fratrum nostrorum, quos Constantinopolim miseramus, re-
latione cognouimus, sequacem te euangelicæ eruditionis ostendis, vt per
sacerdotis probabilem fidem meritò præsumamus, quòd tota ecclesia ei-
dem credita, neq; rugam cuiusquam sit erroris habitura, neq; maculam: &
paulò pòst: Societatem dilectionis tuæ amplectimur. & in fine, Casterium
presbyterum, Patricium & Asclepiadem Diaconos, qui ad nos tua scripta
detulère, cum epistolis nostris emisimus, indicâtes nos, vt suprâ diximus,
de Constantinopolitanæ ecclesiæ pace gaudere: cui hanc curam semper im-
pendimus, vt eam nulla velimus hæreticorum fraude violari. hinc rursus
edisserant nobis Magd. quas autoritates præcessorum episcopi Rom. iste
Praxearum, alioquì hæreticus, defendebat, vt Pontificem ad reuocandas lite-
ras pacis in Asiã missas impelleret: aut cur non ad Patriarchã Antiochię, ec-
clesiarum Orientis Primatem, non est profectus Praxearum, vel ad episcopos
Asianos, quos canon Synodi Constantinopolitanæ secundus, quæ ad Asia-
ticas dioceses pertinent, gubernare secundùm canonem Nicenum iussit?
quam aliam causam interpretari possunt, præterquam primatum episcopi
Romani, qui ecclesijs cuncti orbis præsidebat: ita vt quauis hoc ceteri epi-
scopi, quisq; per diocesim suam, curare deberent, per eos tamen ad vnam
beati Petri sedem vniuersalis ecclesiæ cura cõflueret, & nihil vsquàm à suo
capite dissideret. Quòd si ante mille trecentos annos, tantæ fuerant in ec-
clesijs Asiæ & Phrygiæ autoritates antecessorum episcopi Romani, vt ex
hoc loco Tertulliani intelligere licet, vt episcopus Romanus, qui tũc erat,
pacem illis daret aut adimeret, id est, communionem cõcederet aut inter-
diceret, fidem earum probando vel improbando, ergò simul erat, vel te-
stimo-

timonio Praxeæ & Tertulliani, ea authoritas, vt ad eum quoque pertine-
 ret, vt si qui episcopi aliter per dioceses suas iudicaret, eorum iniquita-
 tem aut imperitiam episcopus Roma. corrigeret, qui est, vt sæpè diximus,
 vsus appellandi necessarius: altera enim authoritas ab altera sciungi nõ po-
 terat, quia nec altera sine altera expediri. Quòd verò Tertullianus dixit
 hìc, Praxeam istum hæresim Romæ intulisse, secundum errorem suum
 dixit: Fuit enim Montani sectator, qui noua charismata amētium prophe-
 tarum in ecclesias introducere voluit, quem eruditissimè sanctus Epipha-
 nius confutauit. Sed quia longum est, immò propè infinitum, velle omnia
 huius loci propria persequi, vt testimonia & exempla prouocationis ad
 Pontificem magnus Basilius tandem finiat, repetã ex epistolis eius ea, quæ
 in libro 3. de dogmaticis characteribus verbi Dei, cum de summa potesta-
 te Pontificis scriberem, attuli. Vt enim cum Apostolo dicam, eadem scribere
 mihi quidem non est pigrum: ijs autem qui decretum de appellatio-
 nibus negat, necessarium. Scribens ergò ad Athanasium, Visum est, inquit,
 consentaneum, scribere ad episcopum Roman. vt videat res nostras, & iu-
 dicij sui decretum interponat: vt quia difficile est, aliquos indè de concilij
 sententia mitti, ipse authoritatem rei tribuat delectis viris, qui laborem
 quidem itineris perferre possint: lenitate verò ac facilitate morum, tum
 etiam commoda & prudenti oratione eos, quì à via recta deflexerunt, mo-
 nere: quicquid acta concilij Ariminensis secum ferant, ad ea rescindendum quæ
 violentè illic acta sunt. Si, vt veteres iurisperiti tradunt, ad hunc vsum
 prouocatio est necessaria, vt iniquitatem iudicantium vel imperitiam cor-
 rigat, qui ecclesias Orientis visitandi, habendi in eis Synodos, decreta fa-
 ciendi, & hæreticorum violentè ibi acta rescindendi authoritatem episco-
 po Romano tribuit, an non simul ab alijs episcopis & ecclesijs ad episco-
 pum Romanum & ecclesiam eius, prouocationem esse confitetur? Illud
 autem obseruandum est, in eiusmodi literis, quas dicit, ad episcopum
 Roman. scribendis, secutum fuisse canonem 7. concil. Sardicensis, qui est
 de prouocatione ad episcopum Romanum, & de presbyteris ab eo mit-
 tendis cum authoritate Pontif. ad renouandum iudicium, si videatur, &
 hoc ab eo impetretur. Rursus idem Basilius in epistola ad Occidentales, sic
 ad Pontificem Roman. scribit: Obscramus itaque vos, si Dominus permi-
 serit, vt tutè ad nos venire liceat, nè pigeat nos visitare: aut si hoc benefi-
 cium in aliud tempus reseruat, qui vitam nostram sapièter moderatur, scri-
 bite, quæ ratio consolandi eos, qui malis premuntur, & ea corrigendi, quæ
 quassata sunt, à vobis scribi postulat, multiplex enim quassatio ecclesiæ fa-
 cta est, quæ nos vehementer affligit. Nec auxilium aliundè expectamus,
 nisi Dominus opera vestra, qui fideliter ei seruitis, curationem nobis ad-
 hibuerit. Sic verò visitare & quassata curare, bonis pastoribus tribuit pro-
 pheta Ezech. Quid igitur aliud est, auxilium curandi quassationem eccle-
 siæ, ab hæreticis tãquam à lupis illatam, ab episcopo Romano, velut à pri-
 mo

Philip. 3

mo & vniuersali pastore petere, nisi ad eū prouocare? Ac paulò post petit idem Basilius à Pontifice, vt Eustachium, Apollinarium, & Paulinum hæreticos declaret, vt deinceps ab omnibus catholicis vitentur. Et quia Liberius Pont. cum collegis suis Eustachium antea absoluerat, & restitui iusserat, qui postea mutatus, ad vomitum reuersus erat, petijt nomine catholicorum à Felice Liberij successore, vt scriberet rursus ad ecclesias Orientis, quibus de causis antea receptus fuisset: & quemadmodum mutatus postea, gratiam, quam consecutus esset, amississet. Et quid hoc aliud erat, quam ab ijs, qui Eustachium, tanquam à Liberio cum collegio fratrum ritè prius absolutum, & in communionem receptum, iniquè post amissam gratiam prouocare, vt iniquitatem & imperitiam iniquè iudicantium corrigeret.

Basilius. hic enim est vetus vsus appellandi. Rursus idem Basilius in epist. ad Transmarinos, (sic enim vocat nunc Occidentales, id est, episcopum Romanum, cum collegis suis) eorum opem implorans, postquam statum rerum ecclesiasticarum exposuit: Cùm, inquit, sic res nostræ habeant, consentaneū erat pro vestra in nos charitate, viros aliquos probatos ad nos mitti, qui nos ægrotantes visitarent: & literas ad nos crebrò dari, tum ad voluntates nostras confirmandas, tum ad corrigendum errata. nec enim negamus, multis nos lapsibus obnoxios esse, vt qui homines simus. Deindè subiūgit: Sed quia hætenus fratres, quæ nobis debebatis, ommissa sunt, siue quia non aduertistis, quod vos decebat: siue quia nos visitatione vestra indignos iudicastis, aliorum in nos criminationibus anticipati, ecce, inquit, nos principium scribendi facimus, & criminationes nobis illatas confitemur, parati à vobis examinari, modò velint ij ipsi, qui nos contumelijs vexant, in conspectum vestrum venire. Si vobis præsentibus conuicti erimus, erratum nostrum agnoscemus: & vos post examinationem veniam à Deo feretis, & accusatores nostri remunerabuntur, quòd si nos ante examinationem condemnaueritis, nobis quidem nulla fuerit facta iniuria præter iacturam nostræ vobiscùm amicitie ac societatis, quæ apud me maximæ æstimationis est: ac idem ipsum damnum vos facietis nobis amissis, & euangelio repugnare videbimini, cùm ait: Nūquid lex iudicat hominem, nisi audiat & cognoscat, quid faciat? Hætenus Basilius. Cùm ergò queritur Basilius, quòd falsis eius accusationibus Pont. Rom. credidisset, postulatq; vt maiore cura causam recognoscat, ac præsentibus accusatoribus reum examinet, an non confitetur palàm, esse quidem ab alijs prouocationem ad Pontificem, ab eo autem ad alium non esse? Etenim si esset, quod per anticipationem falsæ opinionis ex calumnijs accusatorum conceptæ, factum à Pontifice queritur, non à Pontifice, sed ab alio corrigi postulasset, qui est, vt sæpè dixi, vsus appellandi vetus, & à ratione dictatus, & à iurisconsultis traditus. An Martinus Luterus aliquid simile fecit, cùm se à Leone X. damnatum esse querebatur? petijt: ne ab eo, vt audiretur? promisit agnoscere errata sua, si coràm

con-

Ioan. 7.

conuictus esset? Minimè. cur ità? nisi quia nō agnoscebat Pontificem primū iudicem: vnde maluit, vt hæreticus, iudicio suo cōdemnari, quàm iudicio ecclesiæ Romanæ stare. Cū ergo ius Apostolicum Pontificem Romanū, vt primum ac summum in terris ecclesiasticum iudicem, appellandi, ratione æquitatis naturalis dictante, idè institutum sit, vt, sicut ait B. Anacletus, qui iniuste opprimuntur, iuste fulciatur, necesse erat, vt qui beato Petro iubebat, & in eo successoribus eius, vt fratres suos, qui episcopi in primis accipiendi sunt, firmaret ac fulciret, omnibus eum appellandi faceret potestatem. Etenim si natura sagax & prouida, vt Philosophi tradunt, non deficit in necessarijs, multo magis author naturæ, si beato Petro & successoribus eius firmandi ac fulciendi potestatem dedit, in ijs, quæ ad eam potestatem vtendam necessaria erant, debuit non deesse. alioquò quo modo, quod Dominus iusserat, id est, firmare fratres, episcopus Romanus beati Petri successor exequi potuisset? quo modo, inquam, nisi ius ad eum confugiendi, cū necesse esset, omnibus fratribus dedisset? Sicut enim, vt Iacobolenus iurisconsultus ait, cui data est iurisdictio, ea quoq; cōcessa esse videntur, sine quibus iurisdictio explicari nō potest: sic etiam ratio postulat, vt cui data est potestas firmandi alios, quos opus sit erigi & sustentari, huic concessa sit iurisdictio: & alijs potestas appellandi eum, id est, ad eum confugiendi, quia neq; potestas sic firmandi, sine iurisditione expediri potest, nec explicari: nec ista iurisdictio ad firmadum & erigendum, sine potestate eum appellandi, id est, ad eum confugiendi. Quomodò igitur decretū appellationis ad sedem Rom. nec illi tempore Pontificum Apostolicorum, vt isti dicunt, neq; veritati congruebat? quod quidē non solum ex ratione naturali ortum ducit, sed necessitate connexi, ex euāgelio profectum esse, facile concludere potest, qui ea, quæ superiore libro de ecclesia super Petrum fundata scripsimus, cōferre sciat. Deniquè priscorum temporū esse, id est, Apostolicæ institutionis decretum hoc, satis hoc tertio libro grauissimis testimonijs & exemplis magnorū conciliorum Niceni & Chalcedonenfis, ac veterū authorum, ostēssum est. Nè verò hoc ius appellationis ad sedem Rom. aut ambitiosum & superbum, aut violentum, aut imperiosum esse hæretici calumniantur: considerent, quanta moderatione & æquitate temperatum sit. Repetam enim iterū, quæ Pontifex Anicetus de eo scripsit: Si autē, inquit, propter nimiam lōginitatem, aut temporis incōmoditatē, vel itineris asperitatem graue ad hanc sedem eius causam deferre fuerit, tūc ad eius Primatē causa deferatur: & penes ipsum, huius sanctæ sedis auctoritate, iudicetur. Desinant igitur Magd. blasphemare quod ignorant, cū falsò tradunt, decretum de appellationibus in epistola Sixti, non cōgruere tempore, neq; veritati: per quos via veritatis, sicut ait scriptura, blasphematur, qui in auaritia fictis verbis de miseris Luteranis, quos decipiūt, negotiantur, quibus iudicium iam olim nō cessat, & perditio eorum nō dormitat. Qui dum nolunt esse in ecclesia vnū ducem vniuersi gregis Christi,

Qq nolunt

2. Pet. 2.

nolunt esse in ea optimum statum monarchiæ, quam docuit Moïsem Dei sermo, Philosophos ratio, pecudes ipsa natura. Quanto ergo simpliciores & meliores eis sunt, vt in alios istorum similes B. Cyprianus scripsit, brutæ pecudes & muta animalia, & cruenti licet ac furenti inter gladios atq; inter arma, prædones? Præpositus illic agnoscitur, & timetur, quem non sententia diuina constituit, sed in quem factio perditæ & nocens caterua consentit. Hæc ille ad Puppianum. Hactenus responsum sit ad ea, quæ ex Synodo Carthagin. in decretum de appellationibus, quod in epistolis Pontificum Apostolicorum frequens est, & in Primatum Pontificis à Magdeb. obiecta sunt. quæ, quantum satis visum est, refellimus, & nostra confirmauimus. Non enim fuit nobis, ppositum, omnia hæc de potestate Pontificis, immò neq; multa scribere, nè quis plura hæc requirat. Scripserunt multi multos de ea re libros, ac nos etiam iam pridem libros tres non magnos, quos ex verbo Dei, quod isti semper iactant & inclamant, contexui: & alia quædam in libro tertio de Dogmaticis characteribus verbi Dei, præter illa, quæ libro etiam superiori Magdeburgensibus eodem pertinentia responsa sunt. Respondeamus deinceps ad alia crimina.

Responso de pulsis, ante iudicium restituendis: Quomodo decretum Euaristi illi seculo et veritati conueniret secundum æquitatem naturalem, et ecclesiæ catholicæ doctrinam, et secundum legem præcorum Imperatorum, quam ecclesiæ à principio approbavit et recepit: et quid de legibus seculi iustis ab ecclesiæ recipiendis Sixtus Pont. scripserit. Item de epistola canonica Cyrilli ad Dominum Archiepiscopum de restituendo ipso. Cap. 5.

Objiciunt prætereà de episcopo pulso, ante iudicium restituendo in epistola 2. Euaristi, quod hoc etiam non congruat tempori, neq; veritati. Credo visum esse Magdeburgensibus non congruere tempori Euaristi, sexti post beatum Petrum Pontificis, hoc decretum, quod multis post eum temporibus factum sit ab alijs Pontificibus idem decretum à Caio, Fabiano, Ioâne, Eusebio, Pelagio, Stephano, & alijs, nè omnes enumerem: quos quidem non necesse fuit de Euaristo meminisse. Consueuerunt enim non solum Pontifices, sed etiã Synodi decreta facere, de quibus rebus iam antè facta essent: quod nihil aliud est, quàm illa ipsa decreta renouare ac confirmare, neq; tamen de illis prioribus mentionem facere. sic licet notare aliquos canones in Nicena Synodo, Antiochena, Laodicensi, Ancyrana, Chalcedonen. Carthaginens. vt cæteras taceam, de ijs rebus editos, de quibus extant Apostolorum canones, qui tamen in illis ipsis Synodis non citantur. Tempori ergo Euaristi non congruere decretum hoc De episcopis pulsis, ante iudicium restituendis, nunquam Magdeburgenses dixissent, nisi familiare eis esset ad pauca respicientibus, facile pronunciare, vt in quosdam
alios